

Valtuustoaloite - Toholammin kunnanvaltuusto 19.12.2022

Toholampi tarvitsee lisää osallisuutta ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Tässä valtuustoaloitteessa esitän, että Toholammille luodaan rakenteellinen osallistuvan budjetoinnin malli, jossa kuntalaisia osallistetaan vuosittain talousarvion suunnittelussa. Osallistuvan budjetoinnin tukena on useita syitä. Se edistää kansanvaltaa, tasa-arvoa, päättäjien ja kuntalaisten vuorovaikutusta ja kohtaamista, lisää yhteisöllisyyttä, yhtenäisyyttä, keskustelevuutta sekä luottamusta päättäjiin ja viranhaltijoihin, sekä karsii ennakkoluuloja ja epävarmuuksia.

Myöskin laki kannustaa osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoon. Kuntalain viides luku, § 22 pitää sisällään kuntalaisten osallistamisen muotoja. Pykälä kuuluu seuraavasti:

“Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua”

Suurin osa Suomen kunnista ei noudata kaikkia edellä mainituista kohdista, ei myöskään Toholampi. Osallistuva budjetointi on kuitenkin väline, jolla pääsemme entistä lähemmäksi lain vaatimaa osallistamisen tasoa.

Tässä valtuustoaloitteessa esitän Toholammille itse räätälöimääni osallistamisen mallia, jonka toivon hioutuvan timanttiseksi valmistelussa hyvässä yhteistyössä valtuutettujen ja viranhaltijoiden kesken. Lähtökohtana esityksessä on matalan kynnyksen osallistuminen, nuorten osallistaminen, päättäjien ja kuntalaisten sujuva vuorovaikutus, sekä aktiivisuuteen kannustava toimintamalli.

Esitän, että

- Toholammilla otetaan käyttöön Osallistuva budjetointi
  - Osallistuva budjetointi valmistellaan siten, että se voidaan toteuttaa ensimmäisen kerran jo vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä
  - Osallistuvassa budjetoinnissa suoraan kuntalaisten päätöksen alaiseksi varattu raha on aluksi esimerkiksi 30 000 €
  - Osallistetaan nuoria erikseen yhteistyössä Kuusiston koulun kanssa

Jarno Saukko, kunnanvaltuutettu